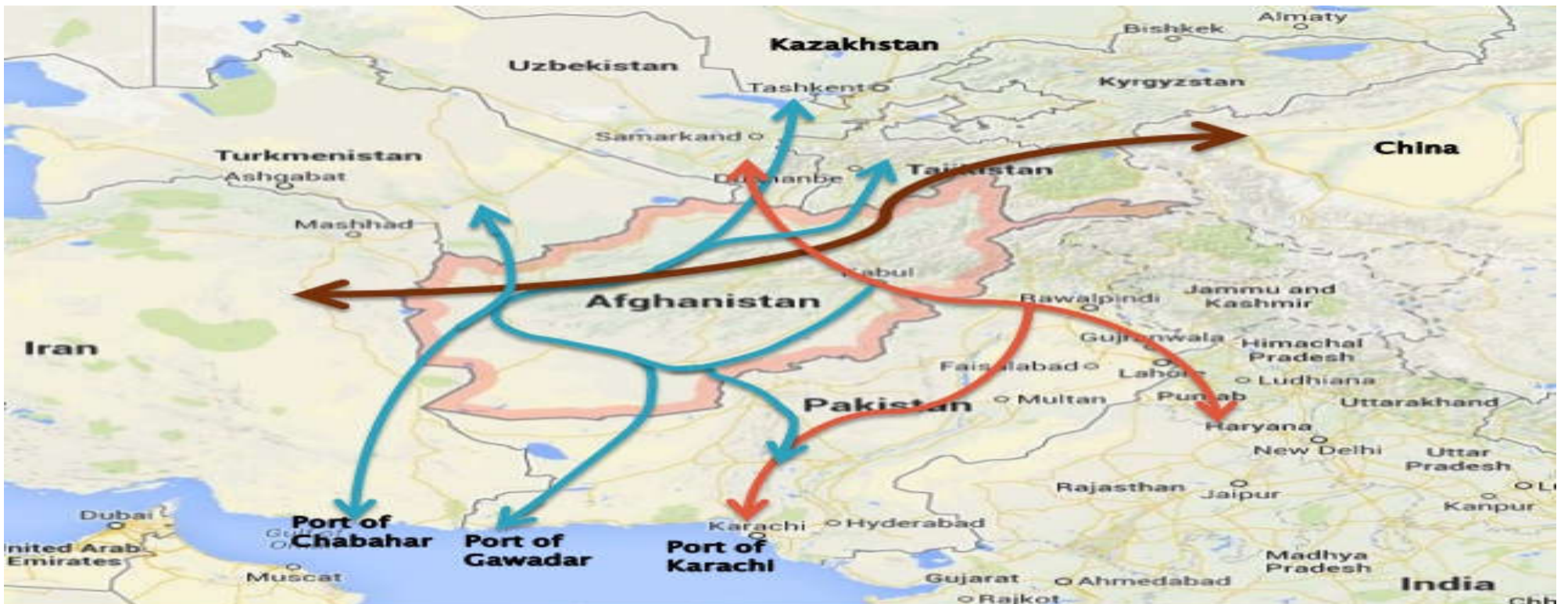


کشوری که مرکز ثقل ترانزیتی آسیا است

افغانستان کشوریست که از نگاه جغرافیای سیاسی موقعیت ویژه‌ی را در بین کشورهای آسیای جنوبی و آسیای مرکزی دارد. این موقعیت راهبردی فرصت‌های زیادی را از نگاه ایجاد کریدور شمال-جنوب برای انتقال انرژی‌های برق و گاز و صادرات و واردات کالاها و اقلام تجاری برای این کشور رقم زده است. به همین دلیل از دیدگاه کارشناسان امور اقتصادی افغانستان به حیث یک چهار راه مرکزی و نقطه ثقل جغرافیای اقتصادی منطقه شمال-جنوب آسیا ارزیابی می‌گردد.



محمد اشرف غنی رئیس جمهور اسلامی افغانستان، حسن روحانی، رئیس جمهوری اسلامی ایران و نارندرا دामوداس مودی نخست وزیر هند، پس از امضای این توافقنامه محمد اشرف غنی، رئیس جمهور افغانستان نیز گفت آسیا در حال تبدیل شدن به قاره‌ای اقتصادی است که رفاه را در سراسر جهان بهبود خواهد بخشید . رئیس جمهور افغانستان گفت: «اراده ما امروز شروع از چابهار است اما پایان آن توسعه‌ای سرتاسری و همه جانبه و همکاری فرهنگی و اقتصادی خواهد بود».

وی ادامه داد: «اراده ما در عمل پیاده خواهد شد زیرا این پروژه از نظر من در اولین فرصت به یک دالان و جاده مشترک مواصلاتی همه جانبه تبدیل خواهد شد. بندر چابهار، در مقایسه با بندر کراچی پاکستان، از جایگاه بهتری برخوردار است».

پیشتر هم، مسئولان سفارت هند در کابل گفته اند که بندر چابهار ایران مناسب ترین و ارزان ترین راه برای داد و ستد کالاهای تجاری میان افغانستان و هند است.

مسئولان هندی در کابل گفته بودند که استفاده از بندر چابهار سبب گسترش روابط اقتصادی میان هند و افغانستان خواهد شد و هند تلاش می کند هرچه زودتر استفاده از این بندر را آغاز کند. کشور هند به دلیل داشتن روابط سیاسی تنش آلود با پاکستان از راه های ترانزیت این کشور نیز استفاده نمی کند. از سوی هم، وزارت تجارت و صنایع با اشاره به مشکلات ترانزیتی افغانستان با پاکستان، گفته است که بندر چابهار می تواند آغاز صادرات از طریق بندر چابهار، افغانستان قادر خواهد بود که کالاهای تجاری خود را به طور مستقیم به هند، قزاقستان که بدیل مناسبی برای ترانزیت افغانستان و نیز راه رسیدن به بازارهای هند و اروپا باشد، اموال خود را به کشور اروپا صادر کنند .

با گشایش راه بندر چابهار، امیدهای تازه یی برای رشد صنعت در افغانستان به وجود آمده است. پیش از این افغانستان اموال تجاری خود را از طریق بنادر و جاده‌های ترانزیتی پاکستان به کشورهای منطقه و جهان صادر می کرد، افغانستان مصمم شد تا به مسیر ترانزیت کالاها و اموال تجاری تنوع بخشیده و از وابستگی ترانزیتی خود بکاهد که خوشبختانه این کار حکومت وحدت ملی بخوبی نتیجه داد.

منابع هندی اعلام کردند که نخستین محموله صادراتی افغانستان به هند از طریق بندر چابهار ایران با موفقیت وارد بندر بمبئی شده است که این محموله شامل ۲۰ کانتینر میوه خشک افغانستان آخر هفته گذشته وارد بندر بمبئی شده است . این نخستین باری است که افغانستان مستقیماً محصولی را به هند ارسال می کند.

توافق چهار بهار یک گام بسیار مهم است که ظرفیت اقتصادی و ترانزیتی آن بسیار زیاد است که کشور هند در حدود ۱۵ میلیون سرمایه گذاری را در راستای ایجاد کار های زیر بنایی آن به عهده گرفته است.

قبلاً تمام اموال افغانستان از بندر کراچی پاکستان وارد افغانستان میشد اما دولت افغانستان مصمم شد تا به مسیر ترانزیت کالاها و اموال تجاری تنوع بخشیده و از وابستگی ترانزیتی متکی به یک کشور خاص بکاهد.

خوشبختانه بندر چابهار در سال گذشته در اثر یک توافق میان مقام های افغانستان و ایران به تاجران افغان واگذار شد . این توافق یک گام مثبت در عرصه تجارت افغانستان با کشورهای همسایه محسوب میشود موقعیت جغرافیایی این سه کشور، عمده ترین عامل در تجارت سه جانبه محسوب می شود.

در سال ۱۳۹۱ انور الحق احدی، وزیر تجارت و صنایع افغانستان و ابوالفضل ظهیر نند، سفیر ایران در کابل موافقتنامه‌ای برای گسترش مناسبات تجاری بین دو کشور امضاء کردند. مهم ترین موضوع مورد توجه دو طرف در این موافقتنامه، بندر چابهار در جنوب شرق ایران بود. پنجاه هکتار از زمین های مجاور این بندر و محوطه خود بندرگاه برای ایجاد تأسیسات و تسهیلات بسیار بزرگی برای تجارت با افغانستان اختصاص یافته است.

افزون بر یک بزرگراه عمده که چابهار را به بزرگراه قندهار - هرات متصل می کند، دو طرح ریلی نیز در دست اجرا قرار دارند. نخستین خط آهن که هندی ها ساخت آن را برعهده دارند بندر چابهار را به منطقه حاجی گک که ارزش ذخایر معدنی آن بین یک تا سه هزار میلیارد دالر برآورد شده است، متصل خواهد کرد . خط دوم که ایرانی ها سرگرم ساخت آن هستند، شهر هرات را به مشهد ایران متصل و از آن جا به سمت ترکیه ادامه خواهد یافت. ساخت این خط آهن حدود ۱۰ سال طول خواهد کشید. بندر چابهار برای ایران نیز مهم است، به این دلیل که یک بندر دیگر آن کشور فعال می شود، برای هندوستان بسیار خوب است چون می تواند به سادگی به آسیای میانه برسد و یک رقابت قوی را با چین انجام دهد، برای آسیای میانه بسیار خوب است که از یک خشکه مطلق خارج می شود و از نزدیک ترین راه به خلیج فارس، کشورهای عربی و دریای آزاد راه پیدا می کند و برای افغانستان بسیار خوب است، به این دلیل که همان گره گاهی که در چهار نقطه آسیا وجود دارد و افغانستان که نقطه اتصال آسیا محسوب می شود، یک بار دیگر موقعیت خود را در عرصه ترانزیت بین المللی پیدا می کند» . مقام های افغان، می گویند که برای نخستین بار، صادرات افغانستان بصورت مستقیم از طریق بندر چابهار ایران به هندوستان و سایر کشورهای جهان آغاز شده است .

توافقنامه سه جانبه چابهار، استفاده از بندر چابهار را به گونه قابل توجهی افزایش داده و هند را از طریق افغانستان به آسیای میانه مرتبط می کند و در مقابل زمینه دسترسی افغانستان به هند را از طریق دریا فراهم می سازد .